

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 31/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť

- sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Józovou Boreckou, Sládkovičova 7, Nitra, vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 189/2019 z 29. novembra 2019 a vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 157/2020 z 26. augusta 2020 a

- sťažovateľa maloletého [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Józovou Boreckou, Sládkovičova 7, Nitra, na základe splnomocnenia zákonného zástupcu maloletého [REDACTED] vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn.

8 CoP 189/2019 z 29. novembra 2019 a vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 157/2020 z 26. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ]
o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť

- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“ alebo „otec maloletého“), ktorou vo vzťahu k rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoP 189/2019 z 29. novembra 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 157/2020 z 26. augusta 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a

- maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]
(ďalej aj „maloletý“ alebo „sťažovateľ v 2. rade“, spolu so sťažovateľom v 1. rade ďalej

aj „sťažovateľa“), ktorou vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 ústavy a základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa a vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 P 270/2017 podala matka maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka maloletého“), návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, žiadala ho zveriť do svojej osobnej starostlivosti a sťažovateľa v 1. rade zaviazat' prispievať na jeho výživu. Sťažovateľ v 1. rade s návrhom matky nesúhlasil a domáhal sa zverenia maloletého sťažovateľa do svojej osobnej starostlivosti, resp. do striedavej starostlivosti oboch rodičov.

3. Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 14 P 270/2017 z 15. januára 2019, ktorým

- maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok,

- sťažovateľa v 1. rade zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 150 € mesačne k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred od 10. novembra 2017 do budúca a uložil mu zaplatiť dlžné výživné vzniknuté za obdobie od 10. novembra 2017 do 31. decembra 2018 v sume 1 369,93 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

- upravil styk sťažovateľa v 1. rade s maloletým každý nepárny týždeň kalendárneho roka vždy v pondelok, stredu a piatok od 9.00 h do 18.00 h a každý párný týždeň kalendárneho roka vždy v utorok a štvrtok od 9.00 h do 18.00 h a matke uložil povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a

- nariadil dohľad na výchovu maloletého, ktorý bude vykonávať za súčinnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny [REDAKOVANÉ] (ďalej len „kolízny opatrovník“).

3.1 Z vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázanú potrebu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu z dôvodu, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti, pričom od narodenia zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého matka, ku ktorej má maloletý vytvorený blízky citový vzťah. S poukazom na výsledky opakovaného (aj neohláseného) sociálneho šetrenia v domácnosti matky, vyjadrenia kolízneho opatrovníka a ošetrojúceho lekára maloletého dieťaťa dospel okresný súd k záveru, že domáce prostredie matky a jej starostlivosť neohrozuje maloletého na zdraví, pričom u maloletého neboli spozorované žiadne známky fyzického či psychického zanedbávania. Pri rozhodovaní o zvolení najvhodnejšej formy osobnej starostlivosti o maloletého okresný súd zohľadnil najmä odporúčania kolízneho opatrovníka, nízky vek maloletého, jeho vývinové potreby, citové väzby na matku a stabilitu výchovného prostredia, a preto maloletého zveril do jej osobnej starostlivosti. Konštatoval, že striedavá forma osobnej starostlivosti o maloletého nie je v súčasnosti vhodná a nie v záujme maloletého dieťaťa z dôvodu jeho útleho veku, silných citových väzieb na matku, a tiež potreby stabilného výchovného prostredia bez pravidelného striedania domácnosti. Okresný súd pritom vzal do úvahy aj pravidelnú realizáciu styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom, ktorý prebieha na základe dohody rodičov dieťaťa. Vo vzťahu k výhradám sťažovateľa v 1. rade, ktoré sa týkali bezpečnosti výchovného prostredia matky a nevhodného správania sa osôb pohybujúcich sa v blízkosti maloletého, ktoré by mohlo mať negatívny dopad na jeho ďalší vývoj, okresný súd posúdil za nevyhnutné nariadiť nad výchovou maloletého dohľad vykonávaný za súčinnosti kolízneho opatrovníka. Pri určení výživného v sume 150 € mesačne okresný súd vychádzal z odôvodnených potrieb maloletého a schopností, možností a majetkových pomerov otca ako povinného rodiča. Súčasne konštatoval aj potrebu úpravy styku sťažovateľa v 1. rade s maloletým na účel zachovania a prehlbovania ich vzájomných citových väzieb.

4. Na základe odvolania sťažovateľa v 1. rade krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výrokoch o starostlivosti, výživnom a dlžnom výživnom a v odôvodnení napadnutého rozsudku skonštatoval, že rozsudok okresného súdu je vo výroku o zverení maloletého do starostlivosti matky vecne správny, pretože boli splnené všetky podmienky na takéto rozhodnutie, poukazujúc pritom na útlý

vek maloletého a dôsledne zabezpečovanú starostlivosť zo strany matky. Súčasne sa krajský súd stotožnil svýrokmi rozsudku okresného súdu o určení výživného a dlžného výživného pre maloletého. Vzhľadom na zistený pozitívny vzťah sťažovateľa v 1. rade k maloletému krajský súd akceptoval odvoláciu námietku sťažovateľa v 1. rade a zmenil výrok rozsudku okresného súdu o úprave styku tak, že tento rozšíril o jeden deň (každý nepárny týždeň kalendárneho roka vždy v sobotu v čase od 9.00 h do 18.00 h).

5. Proti výrokom napadnutého rozsudku krajského súdu o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky a o úprave styku podal sťažovateľ v 1. rade dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že krajský súd (aj okresný súd) vec nesprávne právne posúdil, ak maloletého prednostne zveril do výlučnej osobnej starostlivosti matky, a nie do striedavej starostlivosti oboch rodičov, resp. do jeho osobnej starostlivosti. Zvýhodnenie matky ako rodiča považoval za odporujúce čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 14 dohovoru, a rovnako aj najlepšiemu záujmu maloletého dieťaťa. Napadnutý rozsudok krajského súdu označil sťažovateľ v 1. rade ako nepreskúmateľný, zmätočný a rozporuplný, pretože napriek konštatovaniu potreby nariadenia dohľadu nad výchovou maloletého konajúce súdy rozhodli o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky. Rovnako bol toho názoru, že v danom prípade nebolo dôvodné obmedzovať jeho styk s maloletým synom, pretože neboli splnené podmienky podľa § 25 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa v 1. rade odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, pretože otázku nastolenú v dovolaní nepovažoval za otázku majúcu znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd dospel k záveru, že nejde o právnu otázku, riešenie ktorej by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ v 1. rade v dovolaní nevymedzil otázku ani zákonom predpokladaným spôsobom, pričom jeho odlišný názor na správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu nemôže zakladať dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

II.

Stážnostná argumentácia

7. Sťažovatelia v úvode ústavnej sťažnosti rekapitulujú skutkový stav a obsah rozhodnutí vydaných konajúcimi súdmi a namietajú, že okresný súd pri rozhodovaní v rozpore s čl. 4 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) neaplikoval čl. 5, § 24 ods. 2, § 28 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona o rodine, pričom krajský súd predmetný rozsudok okresného súdu napriek tomu potvrdil a len formálne skonštatoval, že obsahuje všetky náležitosti podľa § 220 CSP. Sťažovateľ v 1. rade zdôraznil, že aj keď sa v konaní domáhal zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, resp. do svojej osobnej starostlivosti, okresný súd pri rozhodovaní neaplikoval na vec sa vzťahujúce ustanovenie § 24 ods. 2 zákona o rodine a dokonca jeho citáciu v texte rozhodnutia vynechal. Podľa sťažovateľa v 1. rade krajský súd predmetné pochybenie okresného súdu odignoroval, čo malo za následok, že v tomto smere sám nevykonal žiadne dokazovanie a rovnako sa ani nemohol vyjadriť k dokazovaniu vykonanému okresným súdom v súvislosti s jeho návrhom, ktorým žiadal zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pretože v tomto smere žiadne dokazovanie ani vykonané nebolo.

8. Krajskému súdu sťažovatelia vytýkajú, že sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s vykonanými dôkazmi preukazujúcimi (ne)vhodnosť výchovného prostredia sťažovateľa v 1. rade pre zdravý vývoj maloletého a tieto neporovnal s výchovným prostredím matky. V napadnutom rozsudku krajského súdu súčasne absentuje vysporiadanie sa zákonnými kritériami, ktoré definujú najlepší záujem maloletého dieťaťa ako prvoradé hľadisko pri rozhodovaní súdu vo veciach starostlivosti o maloletých. Z tohto dôvodu sťažovatelia označujú napadnutý rozsudok krajského súdu za „*nedostatočne odôvodnený, arbitrárny a z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný*“, čo má za následok porušenie ich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a práv maloletého dieťaťa podľa čl. 16 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa.

9. K porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 ústavy podľa sťažovateľov došlo v prípade sťažovateľa v 1. rade „úmyselne na základe diskriminácie z dôvodu mužského pohlavia“ a v prípade maloletého sťažovateľa bola diskriminácia založená na základe jeho „sociálneho pôvodu ako postavenia dieťaťa rozídených rodičov (z rozvrátenej rodiny)“, pretože maloletý nemá zabezpečenú rovnocennú starostlivosť zo strany oboch rodičov. Sťažovatelia argumentujú, že konajúce súdy bez zisťovania vhodnosti osobnej starostlivosti sťažovateľa v 1. rade o maloletého a nariadenia znaleckého dokazovania uprednostnili bez všetkého výlučnú osobnú starostlivosť matky.

10. Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu spočíva podľa sťažovateľov v nesprávnom posúdení v dovolaní nastolenej otázky ako skutkovej, a nie ako právnej. Dôvodí, že záver najvyššieho súdu, podľa ktorého ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu nemôže vzniknúť, pokiaľ ide o určenie formy osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, keďže vždy ide o posúdenie konkrétnych skutkových okolností, a uvedené tak nemôže zakladať prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, je „v rozpore so zákonom, nakoľko § 421 CSP nemá žiadne výnimky“. Súčasne zdôrazňujú, že podľa § 441 CSP nie je dovolací súd viazaný dovolacím návrhom, ale iba dovolacími dôvodmi, pričom sťažovateľ v 1. rade v podanom dovolaní (v rámci uvedenia dovolacích dôvodoch) namietal nesprávne právne posúdenie, čo je nepochybne v prieskumnej právomoci najvyššieho súdu.

11. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ], podľa čl. 12 ods. 1 prvej vety a ods. 2, čl. 13 ods. 3, vo vzťahu k porušeniu práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, právo na rodinný život podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/189/2019-214 zo dňa 29.11.2019 porušené boli.“

2. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 12 ods. 1 prvej vety a ods. 2, čl. 13 ods. 3, vo vzťahu k porušeniu práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ochranu detí a ich práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, právo na rodinný život podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo dieťaťa na ochranu pred neoprávneným zásahom do rodinného života podľa čl. 16 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/189/2019-214 zo dňa 29.11.2019 porušené boli.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/189/2019-214 zo dňa 29.11.2019 zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

4. Základné práva [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 157/2020-276 zo dňa 26.08.2020 porušené boli.

5. Základné práva [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 157/2020-276 zo dňa 26.08.2020 porušené boli.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 157/2020-276 zo dňa 26.08.2020 zrušuje.

7. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi I. [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 500,- € na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Zuzany Józovej Boreckej, advokátky, číslo účtu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], vedený vo [REDAKOVANÉ], s uvedením [REDAKOVANÉ], do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi I. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 500,- € na účet právneho

zástupcu sťažovateľa JUDr. Zuzany Józovej Boreckej, advokátky, číslo účtu [REDAKOVANÉ], vedený vo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], s uvedením [REDAKOVANÉ], do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

9. Krajský súd Košice a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi I. [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 450,29 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Zuzany Józovej Boreckej, advokátky, číslo účtu [REDAKOVANÉ], vedený vo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s uvedením [REDAKOVANÉ], do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

III.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

17. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

17.1 Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru

a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

18. Podľa čl. 13 ods. 3 ústavy zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

19. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

20. Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo je jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

21. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

24. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

24.1 Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

25. Podľa čl. 16 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa žiadne dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť.

25.1 Podľa čl. 16 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa dieťa má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

26. Ústavný súd sa v prvom rade zaoberal posúdením splnenia podmienok konania, konkrétne oprávnenosťou maloletého sťažovateľa zastúpeného v konaní pred ústavným súdom advokátom na základe splnomocnenia udeleného sťažovateľom v 1. rade ako jeho zákonným zástupcom podať ústavnú sťažnosť. V danom prípade je totiž sťažovateľ v 1. rade v zjavnom konflikte záujmov vo vzťahu k jeho možnosti ako zákonného zástupcu zastupovať maloletého sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom či splnomocniť na také zastupovanie právneho zástupcu, a to s poukazom na § 31 ods. 2 zákona o rodine, podľa ktorého žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať. Vzhľadom na to, že ústavný súd z dôvodov nižšie uvedených dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľov, nepovažoval za potrebné ustanoviť maloletému sťažovateľovi opatrovníka, pretože jeho ustanovenie by nebolo spôsobilé neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom zvrátiť

a predstavovalo by tak len formalizmus v konaní. Riešením tejto kolízie sa preto nebolo potrebné ďalej procesne zaoberať.

27. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení ich označených základných práv podľa ústavy, dohovoru a v prípade maloletého sťažovateľa aj podľa Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

28. Ešte pred samotným posúdením relevantnej argumentácie sťažovateľov obsiahnutej v ústavnej sťažnosti ústavný súd akcentuje princíp minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorý je odrazom toho, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí mimo sústavu všeobecných súdov, a preto nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Interpretácia a aplikácia právnych predpisov je totiž primárne úlohou všeobecných súdov, pričom zásah ústavného súdu je namieste len v prípade najväznejších pochybení predstavujúcich porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou, predovšetkým keď rozhodovací proces vykazuje znaky arbitrárnosti. O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade zákonného predpisu všeobecným súdom by pritom bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 494/2014).

29. Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôrazňuje, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu. Je úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tomto rámci predovšetkým úlohou všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

30. Zvlášť rezervovaný postoj je podľa názoru ústavného súdu potrebné zaujať práve vo vzťahu k prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov v rodinnoprávných veciach, pretože práve všeobecné súdy majú vzhľadom na svoju nezastupiteľnú osobnú skúsenosť vyplývajúcu z bezprostredného kontaktu s účastníkmi konania a inými osobami zúčastneným na konaní a z ich znalosti rodinnej situácie vytvorené najlepšie podmienky pre vykonanie dokazovania, zistenie skutočného stavu veci (§ 35 CMP) a spravodlivé rozhodnutie vo veci reflektujúce predovšetkým najlepší záujem maloletého dieťaťa v súlade s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa [porovnaj uznesenia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1551/20 z 23. júna 2020 a sp. zn. III. ÚS 1283/20 zo 16. júna 2020, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Bronda proti Taliansku z 9. 6. 1998, č. sťažnosti 22430/93, § 59]. Do rozhodovania všeobecných súdov teda ústavný súd zasahuje len v prípade zistenia skutočne extrémneho excesu predstavujúceho porušenie ústavou alebo medzinárodnými zmluvami zaručených práv. Ústavnému súdu teda neprináleží rozhodovať či zaujímať stanovisko k tomu, komu má byť maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, resp. či má byť zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ale len posúdiť, či rozhodnutia všeobecných súdov neprekračujú medze ústavnosti (obdobne pozri I. ÚS 408/2020).

31. Ústavný súd všeobecne k rodinnoprávnej problematike konštatuje, že v súčasnosti existuje široká zhoda – a to aj v medzinárodnom práve – na podpore myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcom sa maloletých detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania [„primary consideration“ (m. m. II. ÚS 40/2019, III. ÚS 164/2020)]. Povinnosť konať v najlepšom záujme maloletého dieťaťa predstavuje jeden zo základných princípov mimosporového procesu vyjadreného v čl. 4 CMP. Zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je teda „záujem maloletého dieťaťa“, ktorý je však definovaný vždy individuálne s ohľadom na špecifickú situáciu dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa musí súd vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale aj s ohľadom na *in concreto* okolnosti spočívajúce v danosti, prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne

(či už pozitívne alebo negatívne) väzby maloletého ku každému z rodičov, tobôž ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie (m. m. I. ÚS 216/2018).

IV.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu

32. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v danej veci je zachovaná dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde, a to s ohľadom na dátum doručenia písomného vyhotovenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľom (14. októbra 2020, pozn.).

33. Porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a v prípade maloletého sťažovateľa aj podľa Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým rozsudkom krajského súdu spočíva podľa sťažovateľov v tom, že krajský súd (rovnako ako okresný súd) nerozhodol v súlade s najlepším záujmom maloletého dieťaťa, keď

- pri rozhodovaní neaplikoval § 24 ods. 2 zákona o rodine, ktorý upravuje zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov,
- nevysporiadal sa s vhodnosťou výchovného prostredia sťažovateľa v 1. rade, ktoré neporovnal s výchovným prostredím matky,
- bez náležitého zistenia skutkového stavu uprednostnil osobnú starostlivosť matky pred osobnou starostlivosťou otca.

V tejto súvislosti sťažovateľ v 1. rade namieta jeho diskrimináciu ako muža – otca maloletého dieťaťa a maloletý sťažovateľ v 2. rade namieta jeho diskrimináciu ako dieťaťa pochádzajúceho z „rozvrátenej“ rodiny, ktoré nemá zabezpečenú rovnocennú starostlivosť zo strany oboch rodičov.

34. Ústavný súd sa preto oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý hodnotil vo vzájomnej súvislosti s obsahom rozsudku okresného súdu z 15. januára 2019, keďže krajský súd sa s ním v otázkach úpravy starostlivosti o maloletého a výživy v celom rozsahu stotožnil a vo vzťahu k úprave styku dospel

k potrebe jeho zmeny (rozšírenia). V zmysle stabilizovanej judikatúry ústavného súdu totiž nemožno odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu posudzovať izolovane, pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (porovnaj II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

35. Ako však už ústavný súd zdôraznil, z jeho postavenia mu neprislúcha hodnotiť, ktorému z rodičov mal byť maloletý zverený do osobnej starostlivosti, resp. či mal byť zverený do striedavej starostlivosti oboch rodičov, a preto svoj prieskum sústredil najmä na posúdenie otázok, či boli na účel zaistenia najlepšieho záujmu maloletého sťažovateľa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa vykonané všetky potrebné dôkazy a či napadnutý rozsudok krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) možno považovať za ústavne udržateľný a akceptovateľný, zohľadňujúc pritom sťažnostnú argumentáciu sťažovateľov predstretú v ich ústavnej sťažnosti.

36. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil so záverom okresného súdu, pokiaľ ide zverenie maloletého [REDAKOVANÉ] do osobnej starostlivosti matky, ktorú rovnako ako okresný súd považoval v tom čase za najvhodnejšiu formu starostlivosti o maloleté dieťa. Za podstatné okolnosti pritom krajský súd zhodne s okresným súdom považoval útlý vek maloletého dieťaťa a v konaní preukázanú dôsledne zabezpečenú starostlivosť zo strany matky. Na výhrady sťažovateľa v 1. rade k nevhodnému správaniu sa osôb zdržujúcich sa v domácnosti matky okresný súd podľa názoru krajského súdu dostatočne reflektoval, keď nad výchovou maloletého nariadil dohľad, vykonávaný za súčinnosti kolízneho opatrovníka, ktorý „je oprávnený kedykoľvek bez ohlásenia vykonať kontrolu v byte, v ktorom matka žije s mal. dieťaťom a v prípade zistenia akýchkoľvek závažných nedostatkov je oprávnený vo veci konať, a to aj tým spôsobom, že podá návrh na súd o opätovné prejednanie veci“ (bod 8 napadnutého rozsudku).

37. Sťažovateľmi napadnuté závery krajského súdu (posudzované v spojení so závermi okresného súdu) prijaté v napadnutom rozsudku nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za svojvoľné či kolidujúce s najlepším záujmom maloletého sťažovateľa. V konaní bolo uskutočnené potrebné dokazovanie, pričom konajúce súdy dostatočne a zrozumiteľne formulovali svoj názor, podľa ktorého je najlepšou formou výchovy pre maloletého jeho zverenie do osobnej starostlivosti matky, ktorá sa o neho stará od jeho narodenia, majúc pritom na zreteli zdravý fyzický a psychický vývoj maloletého a stabilitu výchovného prostredia. Ústavný súd zastáva názor, že krajskému súdu nemožno vytýkať, že rovnako ako okresný súd prihliadol na útlý vek maloletého, ktorý mal v čase rozhodovania krajského súdu dva a pol roka, odporúčania kolízneho opatrovníka, a tiež potrebu usporiadania vzťahov rodičov, ktorí aj napriek intervencii psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR Košice nevedeli nájsť v záležitosti osobnej starostlivosti o maloletého vzájomný kompromis. Ústavný súd sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa v 1. rade, že konajúce súdy rozhodovali výlučne v záujme matky, ktorej osobnú starostlivosť uprednostnili pred jeho starostlivosťou ako otca, a to len z dôvodu jeho príslušnosti k mužskému pohlaviu, a tak pri rozhodovaní nezohľadnili najlepší záujem maloletého dieťaťa. Z obsahu rozhodnutí konajúcich súdov totiž vyplýva, že súdy celú vec posudzovali komplexne, v kontexte všetkých zistených rozhodujúcich okolností, pričom primárnym hľadiskom relevantným pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností bol práve najlepší záujem maloletého [REDACTED] tak ako to vyžaduje čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že hoci okresný súd ani krajský súd vo svojich rozhodnutiach výslovne necitovali ustanovenie § 24 ods. 2 zákona o rodine, čo sťažovatelia namietajú v ústavnej sťažnosti, konajúce súdy sa náležite vysporiadali aj s otázkou zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pričom tento model osobnej starostlivosti nepovažovali v čase ich rozhodovania za vhodný ani v záujme maloletého dieťaťa.

38. Krajský súd súčasne akcentoval potrebu rozšírenej úpravy styku, o ktorej rozhodol nad rámec rozhodnutia okresného súdu, pretože sťažovateľovi v 1. rade tak bude umožnené naďalej budovať a prehĺbovať vzájomné citové väzby s maloletým synom. Uvedené je podľa názoru ústavného súdu dôležité pre prípadnú budúcu zmenu úpravy

rodičovských práv a povinností k maloletému, ktorá nebola konajúcimi súdmi žiadnym spôsobom vylúčená. Určením širokého kontaktu sťažovateľa s maloletým tak bol podľa ústavného súdu konajúcimi súdmi zohľadnený záujem maloletého sťažovateľa, aby na jeho výchove participovala nielen matka, do ktorej osobnej starostlivosti bol zverený, ale aj otec (sťažovateľ v 1. rade), ktorý má v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľnú úlohu a jeho mužský vzor je pre zdravý duševný vývoj maloletého a jeho sebaidentifikáciu veľmi dôležitý.

39. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevidel ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozsudku krajského súdu akýmkoľvek spôsobom zasahoval, keďže okresný súd aj krajský súd predmetnú vec prejednali a rozhodli v súlade s najlepším záujmom maloletého, ktorý bol prioritným hľadiskom. Súčasne nebol zistený taký výklad ustanovení citovaných v napadnutom rozsudku a ich uplatnenie vo veci sťažovateľov, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru). Len samotný nesúhlas s názorom krajského súdu nepostačuje sám osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

40. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v rozhodovaní krajského súdu o otázke osobnej starostlivosti o maloleté dieťa nebolo zistené ani také pochybenie, ktoré by mohlo indikovať možnosť porušenia v ústavnej sťažnosti označených práv sťažovateľov hmotného charakteru, t. j. základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a ani porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 ústavy, ktoré nemajú charakter základného práva alebo slobody a ktorých porušenie sťažovateľa namietajú práve v spojení, resp. v nadväznosti na namietané porušenie predmetných základných práv. Ústavný súd súčasne nezistil ani porušenie práv sťažovateľov podľa dohovoru a v prípade maloletého sťažovateľa ani porušenie jeho práv podľa Dohovoru o právach dieťaťa.

41. Vzhľadom na to, že pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd nezistil pochybenia takej relevancie, ktoré by mohli mať za následok neakceptovateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z ústavného hľadiska, ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2 K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým uznesením najvyššieho súdu

42. Sťažovatelia vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namietajú porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom spochybňujú záver najvyššieho súdu, že vo vzťahu k určeniu formy osobnej starostlivosti o maloleté dieťa nemôže vzniknúť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu a záver súdov nižšej inštancie preto nemôže byť preskúmaný podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

43. Ústavný súd však ani v postupe najvyššieho súdu súd nezistil vybočenie z medzí ústavnosti, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia „netrpí“ žiadnymi nedostatkami. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať dovolaním sťažovateľa 1. rade, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, no keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, dospel k právnomu záveru o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku, a preto dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

44. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na to, že meritórny dovolací prieskum z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci vyžaduje splnenie predpokladov prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP. Definujúc otázku relevantnú podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a právne posúdenie veci, najvyšší súd zdôraznil, že *„podľa obsahu dovolania dovolateľ považoval za nesprávny záver súdov týkajúci sa zverenia maloletého dieťaťa*

do starostlivosti matky a s ním súvisiaci spôsob realizácie úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, a to konkrétne uprednostňujúc takéto zverenie pred striedavou osobnou starostlivosťou oboch rodičov resp. nezverenie maloletého dieťaťa do starostlivosti otca. Tento záver súdov ale nebol výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľom nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej (napr. Zákon o rodine) alebo procesnoprávnej normy...

... Dovolateľ však vo svojom dovolaní namietal nesprávne posúdenie skutkového stavu oboma súdmi nižších inštancií, ktoré riadiac sa ustanoveniami Zákona o rodine a Dohovorom o právach dieťaťa na základe vykonaného dokazovania mali za preukázané, že zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky je v okolnostiach daného prípadu v najlepšom záujme tohto maloletého dieťaťa...

... V prípade ak sa otec domáha právneho posúdenia ním označených právnych otázok (bod 3. tohto uznesenia), de facto sa domáha opätovného právneho posúdenia ním tvrdeného skutkového stavu v jeho prospech...“. Najvyšší súd tak uzavrel, že otázky sťažovateľa v 1. rade formulované v podanom dovolaní neboli vymedzené zákonom predpokladaným spôsobom a nemohli tak zakladať dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V závere najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že čo sa týka zverenia maloletého dieťaťa tomu – ktorému z rodičov do osobnej starostlivosti ani nemôže existovať ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, pretože každé „jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti“ (bod 14 napadnutého uznesenia).

45. Prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP je vymedzená taxatívne. Sťažovateľ ako dôvod prípustnosti ním podaného dovolania uviedol dôvod podľa § 421 ods.1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo

alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Súčasná právna úprava teda dáva dovolaciemu súdu právomoc na to, aby sám rozhodol o tom, či v konkrétnom prípade ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá dosiaľ nebola riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania.

46. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd zrozumiteľným, logickým a ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil, z akých dôvodov dovolanie sťažovateľa v 1. rade nesplnilo predpoklady prípustnosti, a preto muselo byť odmietnuté. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu. Vzhľadom na to, že v rámci ústavnej roviny ústavný súd nezistil žiadne nedostatky napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré by odôvodňovali jeho kasačný zásah, ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

47. V závere ústavný súd ako *obiter dictum* považuje za potrebné pripomenúť, že rozhodnutie súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom nemá povahu „konečného“, a teda nezmeniteľného rozhodnutia, čo platí najmä v prípade, ak súd založil svoje rozhodnutie na okolnostiach, ktorých zmena je v budúcnosti možná a predvídateľná (vek dieťaťa, odlišný citový vzťah dieťaťa k rodičom a pod.). V prípade, ak v budúcnosti dôjde k relevantnej zmene pomerov (§ 121 CMP), môžu obaja rodičia, prípadne konajúci súd sám aj bez návrhu začať konanie o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, pričom po zistení splnenia podmienok môže súd upraviť osobnú starostlivosť, výživu a styk odlišným spôsobom, rešpektujúc pritom ako rozhodujúce hľadisko najlepší záujem maloletého dieťaťa.

48. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu